

ส่องกระทิงป่ากุยบุรี

ดูวิถีบ้านใหม่มั่นคงเงือก

ถ้าจะเดินท่องเที่ยวให้ได้รสชาติคงต้องจับจองช่วงหน้าหนาว เพราะฟ้าฝนเป็นใจเดินไปไหนก็ไม่เปียกและสำคัญว่าอากาศเย็นสบาย แต่ความจริงเมืองไทยมีแค่สองฤดู ไม้ร้อนก็ฝน หรือบางวันสามฤดูยังเคย ดังนั้นอยากไปเที่ยวป่าก็ไม่ต้องรอหน้าไหน เพียงแค่ออกไปให้ถูกช่วงที่อุทยานเปิดก็พอ!

หลายวันก่อนมีโอกาสดูใจไปกับ “สยามไวเนอรี่” ที่จัดโครงการทดลองพัฒนาโครงการเชื่อมโยงของนกเงือกจากถ้ำไวน์เก่า พร้อมน้อมนำพระราชดำรินิหลวงรัชกาลที่ 9 ดำเนินโครงการฟื้นฟูผืนป่ากุยบุรี ร่วมมือกับภาครัฐและเอกชน

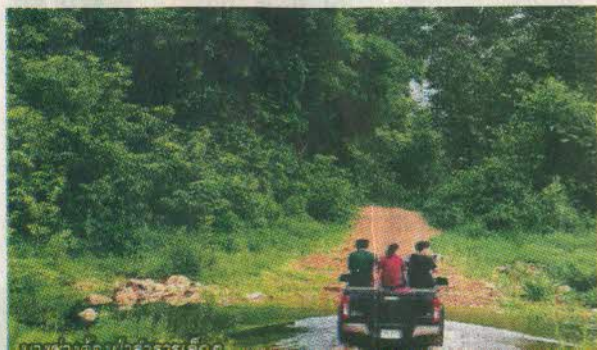

ฝูงกระทิงออกมาเล็มหญ้าหลังฝนตก

ส่องกระทิงป่ากุยบุรี คูวิทย์บ้านใหม่บนนกเงือก

บูรณาการการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน สร้างความปลอดภัยให้คนและสัตว์ป่าอยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล

คนเดินป่า (มือสมัครเล่น) คณะเล็กๆ ออกเดินทางด้วยรถตุ๊กจากกรุงเทพฯ มุ่งหน้าสู่อ.กุยบุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ เป้าหมายคือ “อุทยานแห่งชาติกุยบุรี” เราจะไปส่องความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าตะวันตก โดยมีดัชนีชี้วัดอยู่ที่พระเอกของงานอย่าง “ฝูงกระทิง” และ “นกเงือก” แต่ก็ไม่มีลืมพระรองชื่อดังอย่าง “ฝูงช้างป่า” คู่ขัดแย้งกับชาวบ้านที่มักออกมาให้เห็นเป็นประเด็นอยู่เรื่อยๆ เรียกว่างานนี้ได้เจอหน้าค่าตาตัวเป็นๆ กันล่ะ

พักพิงฝูงช้างป่า

“เราเริ่มโครงการฟื้นฟูป่ากุยบุรีเมื่อปี 2552 โดยร่วมกับหลายภาคส่วนจัดตั้งเป็นภาคีเครือข่ายองค์กรอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี หรือเพาเวอร์ ออฟ กุยบุรี สร้างแนวทางและการจัดการทรัพยากรสัตว์ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทำให้การอนุรักษ์ช้างป่าและสัตว์อื่นๆ ในพื้นที่โครงการ

ป่ากุยบุรีค่อนข้างอ่อนไหว ใช้งาช้างค่าธรรมเนียมแล้วเราลดส่วนด้วยพื้นที่หรือเดินคุ่มๆ ได้เลยเหมือนเพลงฮิตที่เราร้องกัน เพื่อความปลอดภัยต้องใช้บริการรถขับเคลื่อน 4 ล้อของชาวบ้านที่ร่วมโครงการแล้วต้องมีเจ้าหน้าที่อุทยานไปด้วย เพราะเขาห่วงเรื่องการล่าสัตว์ป่าหรืออาจถูกสัตว์ป่าทำร้ายได้ ค่าบริการคันละ 800 บาท ทยอยกระเบาะนั่งได้ 8-9 คน จากทางเข้าถึงจุดชมสัตว์ป่าราว 7-8 กม.เป็นดินลูกรัง บางช่วงผ่านธารน้ำเล็กๆ ให้อารมณ์แอคเวนเจอร์ โชคดีที่ฝนตกใหม่ๆ ทำให้หมดปัญหาฝุ่นลูกรังฟุ้งพลอยหมดสนุก

รถแล่นมาได้ระยะพอเหมาะพอดี ฝูงช้างป่าครอบครัวเล็กๆ มีช้างพ่อ แม่ ลูกอีก 2 ตัวออกมาทักทายในระยะ 200 เมตร กำลังหากินอย่างมีความสุข ความตื่นเต้นเพิ่มขึ้นอีกเมื่อในพุ่มไม้เตี้ยๆ เจอกระทิงตัวเชื่องกำลังเล็มหญ้าหลังฝนตกอย่างสบายใจ แต่พอได้ยินเสียงรถเท่านั้นละก็หันมาจ้องมองอย่างสงสัย ก่อนจะหลบเข้าไปในพงป่านิ่งรอตไปอีกยิ่งลึกก็ยิ่งเจอ คราวนี้เป็นฝูงใหญ่ทั้งช้าง กระทิง และนกเงือก โดยเฉพาะจุดชมสัตว์ป่าโป่งสลอดไค มองลงไปเป็นทุ่งหญ้ากว้างฝูงกระทิงออกมาให้เห็นหน้าตาทีเดียว

บุญลือ พลนิต - ชยพล ทรัพย์

ทริปนี้เรายังมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับสัตว์หายากที่มักอาศัยอยู่ในป่าอุดมสมบูรณ์อย่าง “นกเงือก” หรือ “นกนักอนุรักษ์” ซึ่งก่อนหน้านี้จำนวนลดลงจนแทบจะสูญพันธุ์และกลายเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของผืนป่าเป็นอย่างมาก โดยสยามไวเนอรี่ ได้ริเริ่ม “โครงการทดลองพัฒนาโครงการเชื่อมโยงของนกเงือกจากถ้ำไวน์เก่า” เพื่ออนุรักษ์และขยายพันธุ์ให้กลับมาคงความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนให้แก่ป่าเมืองไทย

โดยเขาได้อนุรักษ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งปลูกป่าเพื่อรักษาป่าต้นน้ำ สร้างแหล่งอาหารให้นก รวมถึงการนำวัสดุเหลือใช้ในภาคอุตสาหกรรมอย่างถังไวน์เก่าที่ไม่ใช้แล้ว นำมาดัดแปลงปรับเปลี่ยนเป็นโพรงรังเทียมของนกเงือก เช้าวันใหม่เราจึงต้องเดินทางไปยังไร่จันทน์มอนซอน แวลลีย์ ของบริษัท สยามไวเนอรี่ ในหัวหิน เพื่อชมบ้านใหม่ของนกเงือกซึ่งจะติดตั้งถังไวน์บนต้นไม้รอจนกว่าจะมีครอบครัวนกเงือกมาอยู่อาศัย ส่วนใหญ่ตัว

เมียและลูกน้อยจะเข้าไปอยู่ ส่วนตัวผู้มีหน้าที่หาอาหารมาป้อนรอจนกว่าลูกบินได้ถึงจะจากไป อย่างบริเวณไร่จันทน์ได้

ทางวิ่งต้องฝ่าลำธารเล็กๆ

ใช้เวลาเดินทางราว 4 ชม. ก็ไปถึงจุดหมายเข้าเขตอุทยาน จอดรถขึ้นฝั่งก็เจอมาทักทายโครมใหญ่ ฟ้องถึงความชุ่มชื้นของพื้นที่ได้ดี เราได้พบกับไกด์กิตติมศักดิ์ที่จะพาไปศึกษาธรรมชาติ **พินูญลือ พูลนิล** นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ อดีตหัวหน้าอุทยานแห่งชาติกุยบุรี และ **พีชพล ศรศิลป์** ผู้จัดการฝ่ายบริหารความรับผิดชอบต่อสังคม ของสยามไวเนอร์ ก่อนเดินสำรวจป่า **“พีชพล”** เล่าคร่าวๆ ว่า ปัจจุบันบริษัทได้ร่วมฟื้นฟูแหล่งอาหารสัตว์ป่าโดยดูแลแปลงหญ้าจำนวน 300 ไร่ ตลอดจนฝายน้ำกั้นถาวร โป่งเทียม และแหล่งน้ำในแปลงหญ้า ทั้งยังสร้างขวัญและกำลังใจให้เจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่า โดยมอบอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งดูแลความปลอดภัยให้แก่สัตว์ป่าโดยการมอบรางวัลน้ำจิ้มแก่เจ้าหน้าที่ที่จับกุมผู้ลักลอบล่าสัตว์ป่า จึงทำให้มีสัตว์ป่าเพิ่มขึ้นจำนวนมาก และทำให้ระบบนิเวศที่เกือบล่มสลาย กลับมาคงความสมบูรณ์อีกครั้ง ช่วยให้ชาวบ้านโดยรอบมีรายได้จากการท่องเที่ยว ภาพของความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างในอดีตจึงหายไป

หัตถ์พายุงูพิษ

“เราเริ่มโครงการฟื้นฟูป่ากุยบุรีเมื่อปี 2552 โดยร่วมกับหลายภาคส่วนจัดตั้งเป็นภาคีเครือข่ายองค์กรอนุรักษ์สัตว์ป่ากุยบุรี หรือ เพาเวอร์ ออฟ กุยบุรี สร้างแนวทางและการจัดการทรัพยากรสัตว์ป่า ป่าไม้ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทำให้การอนุรักษ์ช้างป่าและสัตว์อื่นๆ ในพื้นที่โครงการถูกยกให้เป็นต้นแบบของการจัดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับช้างทั้งในระดับประเทศและนานาชาติภายใต้ชื่อกุยบุรีโมเดล” พีชพล เผย

ด้านอดีตคนดูแลป่ามานาน **พินูญลือ** เสริมว่า ทุกวันนี้ผืนป่ากุยบุรีฟื้นคืนจากที่เคยกังวลว่าสัตว์ป่าอยู่ในภาวะใกล้สูญพันธุ์ กลับพบช้างป่ากว่า 300 ตัว กระทั่งกว่า 250 ตัว และยังสำรวจพบสัตว์ป่าสงวนหายากอีก 4 ชนิด คือ สมเสร็จ แมวลายหินอ่อน เลียงผา และ เก้งหม้อ รวมถึงสัตว์ป่าใกล้สูญพันธุ์ของโลกอย่าง วัวแดง เสือโคร่ง เสือดำ และ เสือดาว ซึ่งออกมาเดินเล่น กินหญ้า กินน้ำ ได้อย่างปลอดภัย นักท่องเที่ยวจึงสามารถเข้าไปดูได้ทุกวัน นอกจากนี้ยังมี ‘กระทิงแดง’ ซึ่งเป็นลูกผสมระหว่างกระทิงและวัวแดงให้เห็นด้วย” พินูญลือ เผยขณะจัดแจงพาหนะสำหรับท่องเที่ยวตามเวลานัดแนะ 4 โมงเย็น เวลาดีที่ฝูงกระทิง ช้างป่า ฯลฯ จะออกมาหากิน

นกเงือกปากปลอก

บ้านใหม่นกเงือกจากถ้ำไวน

โดยเขาได้อนุรักษ์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งปลูกป่าเพื่อรักษาป่าต้นน้ำ สร้างแหล่งอาหารให้คน รวมถึงการนำวัสดุเหลือใช้ในภาคอุตสาหกรรมอย่างถังไวน์เก่าที่ไม่ใช้แล้ว นำมาดัดแปลงปรับเปลี่ยนเป็นโพรงรังเทียมของนกเงือก เช้าวันใหม่เราจึงต้องเดินทางไปยังไร่จันทน์มอนซูน แวลลีย์ ของบริษัท สยามไวเนอร์ ในหัวหิน เพื่อชมบ้านใหม่ของนกเงือกซึ่งจะติดตั้งถังไวน์ไว้บนต้นไม้รอจนกว่าจะมีครอบครัวนกเงือกมาอยู่อาศัย ส่วนใหญ่ตัวเมียและลูกน้อยจะเข้าไปอยู่ ส่วนตัวผู้มีหน้าที่หาอาหารมาป้อนรอจนกว่าลูกบินได้ถึงจะจากไป อย่างบริเวณไร่จันทน์ได้ติดตั้งโพรงเทียมไปแล้ว 2 ถังแล้วยังมีอีก 5 พื้นที่ที่ดำเนินการติดตั้ง ส่วนใหญ่เป็นแถบภาคใต้เพราะมีนกเงือกชุม เห็นว่าถ้าอนุรักษ์และขยายพันธุ์นกเงือกสำเร็จระบบนิเวศก็จะสมบูรณ์ขึ้น เพราะนกเงือกจะกินผลไม้ป่ากว่า 100 ชนิด แต่ละตัวกินมากถึง 100 เมล็ดต่อวัน กินแล้วคายเมล็ดทิ้งในป่าจึงเป็นการปลูกป่าโดยธรรมชาติ อีกทั้งพฤติกรรมการบินไกลๆ ยังทำให้มีโอกาสนำเมล็ดพันธุ์ต้นไม้ไปกระจายพันธุ์ยังถิ่นอื่นอีกด้วย

● เรื่อง/ภาพ : ชยาญูธร ปะวะซัง

จุดชมกระทิงและช้างป่า ที่บริเวณหุบเขาถ้ำไวน